

Nr. 10(132)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2022. gada 3. oktobris

TUVOJAS VIII PASAULES DIKTĀTS

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Kā jau rakstījām iepriekšējā «Bazūne» numurā, Baltā spieķa dienā pēc divu gadu pārtraukuma Latvijas Neredzīgo bibliotēka kopā ar nodibinājumu «Pasaules valoda» rīkos VIII Pasaules diktātu latviešu valodā. Aicinām dalībniekus, neatkarīgi no vecuma, dzimuma un rakstīšanas paņēmienu, 2022. gada 15. oktobrī plkst. 12.20 pievienoties diktāta rakstītājiem Latvijas Neredzīgo bibliotēkā.

15. oktobris kā diktāta norises diena izvēlēts pēc Valsts prezidenta Egila Levita ierosinājuma šo dienu atzīt par Valsts valodas dienu. Vēsturiski šī diena nozīmīga ar to, ka 1998. gada 15. oktobrī Satversmes 4. pantā latviešu valoda tika nostiprināta kā konstitucionāla vērtība, nosakot, ka valsts valoda Latvijas Republikā ir latviešu valoda.

Tekstu īpaši šim diktātam sarakstījis Osvalds Zebris. Divas viņa grāmatas «Gaiļu kalna ēnā» un «Māra» mūsu bibliotēka ir pielāgojusi audioformātā, bet trešo — «Šaubas» — palielinātā drukā. Aicinām pirms diktāta izlasīt kādu no autora grāmatām, lai iepazītos ar rakstnieka izteiksmes stilu un struktūru. Diktātam sagatavotais stāsts saucas «Krāsaina saule virs pelēkiem jumtiem». Tas īpaši saistošs būs jauniešiem, jo tajā stāstīts par mūsdienās

tik pašsaprotamām lietām kā kibertechnoloģijas.

Šogad tekstu Latvijas Neredzīgo bibliotēkā diktēs latviešu aktrise un teātra režisore Liene Šmukste, kurai vecāmāte un vecaistēvs bijuši neredzīgi. 2019. gadā Latvijas Nacionālajā bibliotēkā tika rādīta Lienes sajūtu izrāde «Grāmata zīme». Izrādi skatītāji varēja baudīt ar tausti, dzirdi, ožu un garšu, taču ne ar redzi, jo viņiem tika aizsietas acis. Izrāde stāstīja par padomju laikā aizliegtām grāmatām. To apmeklēja arī mūsu bibliotēkas Braila raksta nodaļas redaktors Edijs. Viena no skaņām, ko varēja dzirdēt izrādē bija rakstāmmašīnu klaboņa. Šoreiz režisore varēs dzirdēt, kā skan Braila raksta rakstāmmašīnas, kad ar tām strādā cilvēki bez redzes.

Par iespēju diktēt tekstu neredzīgajiem Liene Šmukste saka: «Pieejamība — tas ir atslēgas vārds, uz kuru mums kā sabiedrībai ir jātiecas. Par pieejamību jādomā ne tikai vides un pakalpojumu kontekstā, bet arī kultūrā. Man ir svarīgi, lai kultūras pasākumi būtu pieejami ikvienam, arī neredzīgajiem.»

Neredzīgie dalībnieki uz diktāta rakstīšanu varēs ierasties ar savu Braila raksta rakstāmmašīnu vai izmantot bibliotēkas nodrošināto tehniku. Teksta diktēšana notiek noteiktā ātrumā, tāpēc, izvērtējot 2019. gada rezultātus, iesakām neizmantot Braila tāfeli un grifeli.

Šogad, tāpat kā iepriekšējos gados, diktātu translēs arī tiešajā ēterā Latvijas Radio 1, Latvijas Televīzijā un tīmeklī lsm.lv, kur tiks nodrošināts surdotulkojums, lai diktātā varētu piedalīties arī nedzirdīgie un vārdzirdīgie.

Iepriekšējā diktātā kopā piedalījās vairāk nekā 2500 cilvēki no 47 dažādām valstīm, no tiem 12 dalībnieki diktātu uzrakstīja teicami, savukārt augstākais kļūdu skaits vienā darbā bija 122.

Šajā diktātā atzīmes netiek liktas. To varēs rakstīt gan anonīmi, gan norādot savu

vārdu, jo iniciatīvas mērķis ir sniegt iespēju ikvienam novērtēt savas zināšanas latviešu valodas pareizrakstībā.

Interesenti, kuri diktātu būs rakstījuši klātienē Latvijas Neredzīgo bibliotēkā, ar sava darba kļūdu labojumu varēs iepazīties pie bibliotekāriem pēc pieprasījuma. Braila rakstā uzrakstītos diktātus, salīdzinot ar oriģināltekstu, pārbaudīs Braila raksta nodaļas darbinieces Vineta un Sarmīte.

Atgādinām, ka nodibinājums «Pasaules valoda» ir bezpeļņas organizācija, tāpēc aicinām diktātu atbalstīt ar ziedojumiem.

BIBLIOTĒKAS ZIŅAS

IZMAIŅAS BIBLIOTĒKAS PERSONĀLĀ

Vija Circāne

LNerB Metodikas nodaļas vadītāja

Laiks noglāsta skatienā aizejošo vasaru, un saules stara rīta sveicienā atdzimst jauna diena rudenī.

Šis rudens ienesis nelielas izmaiņas Lasītāju apkalpošanas nodaļas (LAN) darbinieku sastāvā. Lasītāji varbūt jau ir pamanījuši, ka vecākā bibliotekāre Margarita Jelisejeva šobrīd ir sastopama Tifloloģijas un novadpētniecības sektorā. Viņa meklē, apkopo, noformē, analizē ar tifloloģiju un novadpētniecību saistīto informāciju un notikumus. Interesantus stāstus, rakstus, foto materiālus, savas atmiņas par Strazdumuižas un Juglas vēsturi varat nodot Tifloloģijas sektorā, jo bibliotēka ir arī lokālo kultūras vērtību pārmantotāja un glabātāja. Būsim pateicīgi par ziņām, kas saistītas ar vietējo kopienu, Strazdumuižas un Juglas apkārtnes vēsturi.

Vasaras nogalē darba gaitas LAN abonentā uzsāka Inga Matisone. Lūk, ko par sevi saka Inga: «Profesijas izvēlē liela nozīme ir gan vecāku ieteikumiem, gan

vienaudžu ietekmei. Es izvēlējos pēc vidusskolas doties uz Latvijas universitāti studēt *Bibliotēkzinātņi un informāciju* ārzemju ceļojumu iespaidā. Skolas laikā apmeklējot bibliotēkas Dānijā un Holandē, biju pārsteigta par tur redzēto. Manī radās pārliecība, ka arī Latvijā tuvākajā nākotnē celsies bibliotekāru prestižs un tiks būvētas modernas bibliotēkas. Studiju gados pārliecinājos, ka izvēlēta profesija ir pareizā. Esmu priecīga strādāt Latvijas Neredzīgo bibliotēkā un savu iespēju robežās palīdzēt cilvēkiem.»

Savukārt nupat, septembrī darba ceļš uz bibliotēkas lasītavu atveda Gundegu Tabaku. Viņa stāsta: «Esmu beigusi Latvijas Valsts Universitātes svešvalodu fakultāti iegūstot vācu valodas tulka un pasniedzēja kvalifikāciju. Strādājusi gan ar medijiem saistītās nozarēs (J. Podnieka studija, SIA «Labvakar», SIA «HansaMedia»), kā arī bijusi ārpusklasses darbu audzinātāja Āgenskalna Valsts vācu ģimnāzijā un pedagogs Rīgas Strazdumuižas vidusskolā — attīstības centrā. Bijusi tulkoto filmu diktors Latvijas televīzijā, kā arī audiogrāmatu ie-

lasīšanā Latvijas Neredzīgo bibliotēkā. Esmu komunikabla un ļoti labprāt patīk organizēt dažādus pasākumus.»

Lai bibliotēkas darbiniecēm pietiek radošu domu un sirds gudrības, ikdienas dar-

bus darot. Ļauties dzīves aicinājumam un gaismot ceļu līdzilvēkiem. Svarīgs nav mūsu darbu lielums, bet gan mīlestības daudzums, ko mēs ieliekam savos darbos. Lai izdodas!

GRĀMATU KRĀJUMA PAPILDINĀJUMS

Dinija Bite

sistēmbibliotekāre

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas krājumu papildinājušas vairākas jaunas grāmatas parastajā drukā, kas gaida ne tikai savus lasītājus, bet arī ieteikumus par to nepieciešamību izdot kādā no pielāgotajiem formātiem. Lasītāji var ieteikt kādu no tām pielāgot audioformātā, Braila rakstā vai palielinātā drukā, sazinoties ar bibliotekāru. Grāmatas pielāgojumam var pieteikt ne tikai no zemāk aprakstītiem darbiem.

Lūk, deviņas grāmatas ar to anotācijām.

Inga Žolude. «Vendenes lotospuķe»

Romāns par latviešu rakstnieku un dzejnieku Jāni Poruku.

«Inga Žolude ir radījusi tik pilnestīgu Jāni Poruku, ka lasot viņš kļūst par tuvu cilvēku, kam veltīt visu sajūtu spektru: līdzī just un apbrīnot, strīdēties un dusmoties. Viņas dzejnieks ne tikai mirkst asarās un cieš, ne tikai ielaistās ar Ķelnes ūdeni un pērk jaunas krāgas, jo viņa vizītkarte nevarēja būt šļaugana šļurpatu parpala, bet raksta, raksta un raksta, lai atkal un atkal tiktu iekšā dzīvē, kas nepavisam nav saudzīga pret radošu cilvēku. Ne tolaik, ne tagad. Jo, kā teikts romānā, dižumam līdzī netiek dota apsargāšana, gluži pretēji — tu stāvi dižs un ievainojams, viens pret visu pasauli.» (Gundega Blumberga)

Amēlija Žavo. «Mana negantā diena»

Lielie saka, ka negantie vilki dzīvo tikai pasakās. Tā nav tiesa. Vilki ir arī manā

skolā. Tie uzglūn, apsūkā un dara pāri. Vai arī man jākļūst par negantu vilku? Mazajai Šarlotei ir bail no vilkiem. Arī viņas skolā ir negantie vilki — tie, kas dara pāri citiem. Kādu dienu, lai tikai nekļūtu par pāridarītāju upuri, arī Šarlote kļūst par vilku.

Juris Zvirgzdiņš. «Rijīgā čūska un gudrā pele»

Drosmīgā pele, satiekoties ar rijīgo čūsku, kuras vēderā jau atrodas gan zvaniņš, gan pulkstenis, gan kafijas dzirnaviņas, pat kājminamā šujmašīna, viņai piedāvā meža zemenītes. Pele ir radošu ideju pārpilna un palīdz ne vien čūskai atbrīvoties no gaužām nepiemērotās maltītes, bet arī susuriņam, gailim, vāverei un zaķu mātei iegūt sev nepieciešamo. Arī čūskai tiek apmetnis (vairs nebūs jāmaina āda — tas taču ir tik sāpīgi), un pati veiklā pelīte tiek pie siera rituļa.

Jānis Zālītis. «Kam puķe zied...»

J. Zālīša monogrāfija vēsta par latviešu dzejnieku Jāni Ziemeļnieku. Tajā pārliecinoši izgaismots autora talants — spēja savus atklājumus popularizēt nesamāksloti, intrigējoši un asprātīgi. Gan J. Ziemeļnieka laika — pērnā gs. 20. gadu — literārajā dzīvē, gan tās aizkulisēs pētnieks orientējas perfekti. J. Zālīša darbs līdzinās saistošā formā sarakstītai literatūrvēsturiskai enciklopēdijai, kurā vieta dāsni atvēlēta visam, kam bijusi jēlkāda nozīme latviešu «mīlas un sāpju dzejnieka» īsajā, traģiskas nolemtības apzīmogatajā ceļā.

Zane Zusta. «Tauriņa spārnu vēzieni»

Jasmīnas dzīve ne tikai no ārpusē šķiet apskaužama, bet ir patiesi harmoniska un piepildīta. Viss būvēts uz drošiem savstarpējās uzticēšanās un mīlestības pamatiem, tāpēc jo grūtāk saprast, kā palaists garām brīdis, kad tajos iemetās trupe. Romāns par īsto dzīvi, par cilvēkiem, kuri patiesi mīl un katrā situācijā meklē ceļus, kurus ejot nemelot sev un pēc iespējas mazāk sāpināt citus.

Lote Vilma Vītiņa. «Ūdenstornis»

Grāmatas varone ir mazpilsētas meitene, kuras ikdienas sastāvdaļas ir skola, klejojumi dabā, grāmatas un ūdenstornis. Ūdenstornis ir vieta, ko meitene radījusi savā iztēlē, glābiņš un slēpnis, kurā var nolīst jebkurā brīdī, kad dzīve šķiet neizturami vienmuļa. Ūdenstornis meitenes iekšējās norises pārvērš tēlos un kļūst par patvērumu. Ūdenstornī var notikt viss, pēc kā meitene ilgojas, bet zem gultas glabājas atmiņas no bērnības, kuras vēl var paņemt, paturēt rokās.

Inese Zandere. «Kaķis uz klavierēm»

Ineses Zanderes dzejoļu krājumā «Kaķis uz klavierēm» apkopoti 23 dzejoļi — no jautra skaitāmpanta līdz liriskai balādei, tādēļ tā būs saistoša visai ģimenei, gan pašiem mazākajiem bērniem, gan arī pieaugušajiem.

Delfīne de Vigāna. «No un es»

Grāmatas galvenā varone ir trīsdesmitgadīgā Lū Bertiņaka. Brīvajā laikā meitene veic dažādus zinātniskus eksperimentus, prāto par to, kā iekārtota pasaule un cenšas nedomāt par skumjām, kas viņas ārēji ļoti jaukajā un mīlošajā ģimenē apmetušās uz pastāvīgu dzīvi. Kad Lū, kurai ļoti nepatīk publiski uzstāties, ir spiesta gatavot prezentāciju sabiedrības mācībā, viņa izvēlas to veidot par jaunu bezpajumtnieci No, ar kuru nejauši iepazinusies kādā Parīzes dzelzceļa stacijā. Abas pamazām iedraudzējas, un Lū pierunā vecākus uz laiku ņemt astoņpadsmitgadīgo No savā pašpārnē.

Marina Voroslava. «Baltais spieķis, Latvijas iedzīvotāju informētība par Balto spieķi un tā nozīmi»

Rīgas Stradiņa Universitātes Sarkanā Krusta medicīnas koledžā izstrādātā kvalifikācijas darba mērķis ir noskaidrot un uzlabot Latvijas iedzīvotāju informētību par Balto spieķi un tā nozīmi. Tajā sniegts priekšstats par Baltā spieķa rašanās vēsturi un attīstību, kā arī aprakstīti dažādie Baltā spieķa veidi. Pētījuma praktiskajā daļā analizēti aptaujas rezultāti.

Par citām bibliotēkas krājumā ienākušajām grāmatām, varat lasīt mūsu bibliotēkas informatīvajā izdevumā «Gaisma». Patīkamu lasīšanu!

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avīzīte**

Izdota Braila raksta nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.
Redaktore Gunta Bite.
E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv
Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*
Tālrunis: 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par publikācijām atbildīgi paši autori.